

Alt er politikk, men politikk er ikke alt

Spenningene mellom politikk og fag gjenomsyrer mye av arbeidet i offentlige etater. Hvor mye politikk kan politikerne få til uten å gjøre noe faglig uforsvarlig? Kan faglig baserte forslag få gjennomslag hos politikere som ikke synes forslaget passer inn i det politiske klimaet?

I denne spenningen har det alltid vært nærmest en forutsetning at fagfolk og embetsverk skal holde seg til fag og fakta, og la verdivurderinger og skjønn håndteres av politikerne. Men siden politikerne ser ut til å kunne feie faglige vurderinger til side til enhver tid, med henvisning til «samlede vurderinger», «politiske prioriteringer», «verdimessige avveininger» etc., kan kanskje fagfolk også utvide sin rolle.

Forsker Andreas Eriksen ved ARENA-senteret argumenterer i sin artikkel i dette nummeret for at embetsverket i større grad må innse at det gjør politiske og normative valg, og at disse valgene med fordel kan synliggjøres. «Forvaltningens verdibaserte offentlige fornuft er en viktig del av demokratiet, ikke en motvekt eller innskrenkning. «Folkeviljen» har ingen legitim makt om ikke den blir formet av institusjoner for rettssikkerhet og kunnskap.»

Også to andre forskere fra ARENA-senteret belyser disse problemstillingene, nærmere bestemt hvordan faglige institusjoner kan bygge legitimitet omkring sine fakta og beslutninger, ved å åpne seg opp mot opinionen og det politiske liv. Gjennom den åpne debatten om sine fakta og metoder vil legitimiteten til disse redskapene styrkes, hvis fagfolkene er i stand til å forsvare dem.

Demokratiets argumenter

Og i forsvaret av disse verktøyene og verdiene som ligger i dem, vil tyngden av argumentene være avgjørende. Likevel kan selve valget om å delta i argumentasjonen virke som et verdibasert og skremmende valg i seg selv, for nøkterne byråkrater. Men som Erik

Oddvar Eriksen skriver: «Demokratiets valuta er ikke stemmer, men argumenter, og ekspertorganer bidrar til å kvalitetssikre dem.»

Å vinne fram med argumenter forutsetter nok at man er villig til å rydde opp i en god porsjon tilbakeholdenhet og feil i egne rekker.

Den nye strategien for departementsfellesskapet som vi presenterte i forrige nummer, mangler for eksempel en politisk dimensjon som kanskje ikke skyldes så mye tilbakeholdenhet, men som rett og slett er utslag av interessemotsetninger.

Forvaltningskommisjonen

Aslak Bonde skriver i sin artikkel at disse ekspedisjonssjefene snarest må få noen politikere med på laget. «Dersom det skal bli noen endringer, er det helt avgjørende at den politiske ledelsen føler at de også kommer dem til gode.»

Bonde mener at det ikke er så mange grunner til at politikerne ønsker å satse på dette forslaget nå, men at kanskje den største og beste muligheten for disse ideene er gjennom en forvaltningskommisjon. En slik kommisjon har mange kommentatorer og politikere tatt til orde for, og det kan passe både en eventuell ny regjering fra sentrumvenstre, og en mulig ny versjon av den nåværende regjeringen. Fordelen med en slik kommisjon er at den både kan ta opp de mange og gode ideene fra den framlagte strategien, men også se bredere på det politiske systemet.

Som Bonde skriver må kommisjonen «... ta opp i seg strategiforslagene som ligger på bordet allerede, men den må gå videre. Kanskje må den også legge forholdet mellom storting og regjering under lupen.»

Et arbeid som nå pågår innenfor de samme problemområdene er Harberg-komiteen, som utreder Stortingets kontrollvirksomhet. De skal både se på Kontroll – og kon-

Ansvarlig redaktør

Arild Aspøy
arild@statogstyring.no
Tlf: 9053 5292

Redaksjonsråd

Eivor Bremer Nebben,
Direktoratet for forvaltning og IKT

Petter Skarheim, Kunnskaps-
departementet

Carlo Thomsen, Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Kristoffer Koltveit, Universitetet i Oslo

Wibecke Høgsvæen, Direktoratet for
økonomistyring

Kontakt redaksjonen:

redaksjonen@statogstyring.no

Twitter: @StatogStyring

facebook.com/statogstyring

www.statogstyring.no

stusjonskomiteens oppgaver og arbeidsformer og ordningen med anmodningsvedtak. Begge deler er viktige elementer i den parlamentariske kontroll som har vakt debatt og kontroverser de siste årene.

Sammen gir disse tre initiativene nå helt unike muligheter til å gjøre noe med fundamentale problemer i vårt styringsystem.